



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/studentky: Bc. Martin Lukáč

Název práce: Komparatívna analýza lokálneho kronikárstva v Českej republike a na Slovensku v rokoch 1989 – 2019

Jméno oponenta práce: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD.

1. Heuristika (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

1.1 Hodnocení použité literatury a pramenů	2
1.2 Úplnost použitých zdrojů z hlediska současného stavu bádání	2

Stručné hodnocení:

Diplomant vo svojej práci využíva početnú literatúru a pramene, ktoré sú dostupné v Českej republike a na Slovensku, avšak bolo by veľmi zaujímavé prezentovať aj nejaké príklady zo zahraničnej literatúry. Je fenomén kronikárstva výlučne česko-slovenským javom? Ako sa k problematike kronikárstva stavia zahraničná odborná literatúra? Zasadenie do širšieho medzinárodného kontextu by bolo obohatením pre čitateľa, neznalého problematiky.

2. Řešení problému (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

2.1 Volba cíle práce odpovídá zadání	2
2.2 Cíl z hlediska metodologie oboru je zvolen relevantně	3

Stručné hodnocení: Diplomová práca zasahuje do troch odborov – histórie, geografie a etnológie, čo je pre každého študenta (i vedca) výzvou. Ciele práce sú síce definované, ale nie jasne štruktúrované (hlavný cieľ, parciálne ciele). Metodika výskumu nie je presne popísaná,



FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

absentuje opis metod v rámci kvalitativního empirického výskumu (případové studie v Turci) – kedy sa výskum konal, koľko obcí autor navštívil, počet, vzorka a skladba respondentov. V práci sa autor odvoláva viackrát na „prieskumy“ v archívoch či medzi kronikármi, nie je jasné, o aké prieskumy šlo – či autor sám realizoval nejaké dotazníkové prieskumy (a káno, nie je o nich v metodike ani zmienka), alebo sa opiera o existujúce výsledky iných prieskumov (potom zase chýbajú odvolávky na ne).

3. Hodnocení struktury práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

3.1 Je struktura práce logická	2
3.2 Odpovídá struktura práce metodologii a metodám deklarovaným v úvodu práce	3

Stručné hodnocení: Práce je rozdělena na 12 kapitol a množství podkapitol, z kterých některé mají méně než polovinu strany (např. tzv. případové sondy – tyto mohly být součástíou jedné podkapitoly). Autor se viackrát vrací k už zmíněným informacím a proto práce místy vyniká značně chaoticky. Obsah některých kapitol nezodpovídá úplně názvu (např. 7.7. Vliv urbanizace ČSSR na kronikářskou tvorbu, kde je celá část věnována současnému stavu míst a jejich členění – souvis s urbanizací v ČSSR je jen velmi okrajový, autor mohl zvolit jiný název kapitoly).

4. Hodnocení kvality textu práce (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

4.1 Analýza pramenů a literatury	2
4.2 Interpretace pramenů a literatury v jejich vzájemných souvislostech	2



FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

Stručné hodnocení: Autor pracuje s dostupnou literaturou a prameny na dostatočnéj úrovni, hoci ide skôr o deskripciu, než analýzu.

5. Kvalita zpracování (hodnocení známkou 1, 2, 3, 4 – v případě hodnocení 3 a 4 musí autor posudku slovně formulovat hlavní výtky)

5.1 Stylistika a pravopis	2
5.2 Použitá terminologie	2

Stručné hodnocení: Diplomová práca sa vyznačuje vcelku dobrou jazykovou a štylistickou úrovňou (s občasnými chybami v podobe čiarok alebo chybného skloňovania). Autor používa vhodnú odbornú terminológiu. Na viacerých miestach však sklzáva do esejistického štýlu a používa výrazy, ktoré nepatria do vedeckej práce (napr. slovo interestantný, mustra). Diskutabilné sú aj niektoré slovné spojenia, napr. etnografická trauma, činnosť socialistickej metodiky alebo polo-komparatívne zhodnotenie – čo tým autor myslel? Oceňujem používanie rodovo citlivého jazyka.

6. Celkové hodnocení v rozsahu nejméně 500 znaků:

Diplomová práca Bc. Martina Lukáča „Komparatívna analýza lokálneho kronikárstva v Českej republike a na Slovensku v rokoch 1989 – 2019“ sa venuje opomínanej, ale významnej problematike kronikárstva. Autor sa zaoberá charakteristikou, ale aj komparatívnou analýzou fenoménu kronikárstva v Čechách a na Slovensku od pádu socializmu po súčasnosť (i predtým). Ako sám píše, „účelom práce je porovnať vývoj kronikárstva a s ním súvisiacich záležitostí prizmou nie priamo nadväzujúcich vývojových línií v dvoch osamostatnených republikách, napriek ich spoločnému základu. Rámcovo je cieľom práce definovať devízy a nevýhody či riziká konkrétneho vývoja kronikárstva, s ohľadom aj na ďalší potenciálny



FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

rozvoj tejto problematiky.“ Napriek tomuto cieľu autor venuje značnú časť práce (približne tretinu hlavného textu) historickému kontextu do roku 1989 (aj keď veľmi dôležitému) – celou prácou sa tiahne historický exkurz do starších vývinových období – preto možno názov práce mohol byť tomuto prispôsobený a nemusel zdôrazňovať len post-socialistické obdobie vývoja kronikárstva.

Keďže prác, ktoré sumarizujú fenomén kronikárstva na území Čiech a Slovenska v historickom vývoji a komparatívnej analýze, je nedostatok (resp. takmer nikto sa tejto téme v súčasnosti systematicky nevenuje), prácu považujem za dôležitý príspevok k tejto značne zaznáwanej problematike. Pritom treba uznať, že kroniky stále majú svoj význam – dôvody sú početné (autor ich v práci menuje). Z vlastnej etnologickej praxe môžem potvrdiť, že keď ide aj v súčasnosti etnológ do nejakej obce či mesta na výskum, jeho/ jej prvá cesta vedie na obecný/ mestský úrad ku kronikárovi a kronike.

Za prínosné považujem už prvé tri kapitoly, ktoré ucelene predstavujú základné pojmy, klasifikáciu kronikárskeho materiálu i využitie kroník v praxi. Ďalších 5 kapitol a ich mnoho podkapitol sa venuje zhutnenému vývoju kronikárstva od 12. storočia po rok 1989 – autor prináša mnoho zaujímavých a pre vývoj kronikárstva významných faktov. Obsah kapitol je dôležitý a prínosný, ale nekorešponduje úplne s názvom práce (1989-2019). V kapitole 11 „Perspektívne výzvy pre kronikárstvo“ sa diplomant venuje najmä výzvam vývoja v slovenskom prostredí. Sústreďuje sa na potrebu pasportizácie kroník, legislatívy a vytvorenia novej štátnej inštitúcie. Aj keď tu sa ukazuje snaha o aplikáciu poznatkov a návrhy do praxe, v diplomovej práci nie je miesto pre nepodložené „zbožné priania“ – čo by bolo, keby (najmä podrobný návrh o Národnom vlastivednom centre – presadiť vznik novej štátnej inštitúcie je náročná, priam nerealizovateľná úloha).

V empirickej časti (Prípadovej štúdii – Kapitole 12) si autor dáva za cieľ prezentovať výsledky terénneho a archívneho výskumu v regióne Turiec. V metodike absentujú dôležité



FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

dáta – čas výskumu, počet navštívených lokalít, počet respondentov a ich vzorka (koľko bolo kronikárov, koľko štatutárov, akými metodami sa terénny výskum realizoval) – pri kvalitatívnom výskume sú tieto dáta nevyhnutné. Prevažná časť kapitoly je venovaná inštitucionálnemu zázemiu a podpore kronikárstva najmä počas obdobia socializmu, čitateľ sa nedozvie veľa o skutočnom súčasnom stave, ktorému je venovaná necelá jedna strana. V záverečnej „Komparatívnej syntéze“ autor na necelých dvoch stranách stručne sumarizuje vývoj kronikárstva v Čechách a na Slovensku, potvrdzujúc hypotézy (ktoré však v úvodných častiach nie sú definované). V kapitole „Diskusia a záver“ sa diplomant zamýšľa nad súčasnými výzvami dokumentácie pamäťového dedičstva, ktoré vzišli najmä z jeho terénneho výskumu v Turci, a navrhuje ďalšie možné riešenia.

Napriek viacerým mojim poznámkam a výhradám je evidentné, že autor prejavuje pre výskum problematiky kronikárstva veľké nadšenie – nakoniec, sám je zanietým a úspešným kronikárom. Nadšenie, zvedavosť, zápal pre tému je pre každého výskumníka prvým krokom k úspechu. Možno aj z tohoto zápalu pramení skutočnosť, že autor sa snažil do práce vtesnať množstvo faktov, ktoré niekedy pôsobia nesúrodo. To sú úskalia začiatkov bádateľskej práce.

7. Otázky a připomínky k obhajobě:

- Existuje obecné/ mestské kronikárstvo v podobnej forme a rozsahu aj v iných krajinách? Ako sa k nemu stavia zahraničná odborná literatúra? Alebo ide o špecifický fenomén našich krajín?
- Do akej miery by mal do metodiky a tvorby kroník zasahovať štát? Je lepšie mať jasne stanovené pravidlá alebo skôr nechať kronikárom istú voľnosť?



FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav světových dějin

- Majú ručné písané kroniky/ záznamové knihy vôbec budúcnosť, keď v súčasnosti takmer všetky písomnosti sú vyhotovované elektronicky?

Navržená známka: 2 - 3

Datum: 18. 1. 2021

Podpis: prof. PhDr. Alexandra Bitušíková, PhD.